

Grunnunum hefur tørvað pening men landsstýrið einki gjørt

Sigur Tóralvur Mohr Olsen, tingmaður javnaðarflokksins í Sandoyinni í hesum parti av røðu síni undir viðgerðini av lögmanrøðuni

Eitt, sum lögmaður hefur gjørt nógv burtúr síðani hann kom til ræðið, var, at allir grunnar vóru tómri, tá ið hann tók við.

Sum eg fyrr havi nevnt, er tað prógvað, at so var ikki. Ein grunnur, ið serliga hefur verið nevndur, er Lønjavningargrunnur Skipsfiskermanna.

Og sagt hefur verið, at nú varð hesin grunnur komin aftur á fótur figgarliga.

Men hetta samrýmar ikki við tað, sum nú hoyrist, at fiskimenn ikki hava fingið eitt oyra av tí, sum teir eiga síðani apríl í ár.

Nú er ringt hjá okkum uttanfyristandandi at siga, hvat ið orsøkin er, um tað er tí grunninum tørvar pening ella nakað annað; men eitt er víst — tað er landsstýrið, ið hefur ábyrgdina av hesum.

Í samgonguskjalinum stendur:

»Studningsskipanin til fiskivinnuna og lógin um ráfiskagrunnin skuldi endurskoðast og gerast einfaldari. Sum tað í hesum verður umhugsað, um stuðulin kann leggjast í annað lið enn við verandi skipan.

Á hesum øki eru ikki nevniðverðugar broytingar gjørdar, og allarmint at leggja stuðulin í annað lið.

Javnaðarflokkurin hevur í hesum valskeiði havt uppskot um at broyta hetta, at leggja stuðulin í søluliðið, men hetta fekk onga undirtøku frá samgonguflokkunum, sum í samgonguskjalinum vórðu samdir um at gera hesa broyting.

Einasti flokkur, ið boðaði frá, at hann varð samdur við javnaðarflokkinn, var Sjálfstýrisflokkurin, men at hann ikki kundi taka undir við uppskotinum, tí hann var bundin av samgonguni og grein 13.

Ráfiskagrunnurin varð í síni stovnaður fyrri at halda ein javnan avreiðingarpris yvir eitt longri tíðarskeið (4 mánaðir).

Tað almenna hefur jattað ein ávísan stuðul, soleiðis at grunnurin hevur kunna lúkað hesar treytir.

Eisini hefur tað almenna jattað einna ávísan peningarpupphædd at leggja í ein tiltaksgrunn (katastrofu-grunn).

Tað hefur víst seg sum frá hefur liðið, at grunninum hefur tørvað meira og meira av peningi.

Orsøkin hevur verið hon at fiskiveiðan hevur verið meira og meira stýrd yvir á fiskasløg, ið hava lágan avreiðingarpris.

Hetta hevur verið gjørt fyrri at lætta um veiðitrýstið á serliga toska- og hýsustovnin.

Sjálvsagt hevur hetta kostað grunninum nógvan pening.

Men so hendir tað, at henda sam-

gongan setir sær fyrri at avvika stuðulin til ráfiskagrunnin ella at minka um hann.

Undir hesum umstøðum er grunnurin ikki førir fyrri at halda ein javnan avreiðingarpris yvir eitt longri tíðarskeið.

Orsøkin er hon, at veiðiorkan hesi seinastu árin er økt munandi.

Henda veiðuorka er serliga sett inn á at veiða bilig fiskasløg.

Hetta setir størri figgjarløg til ráfiskagrunnin, sum hann í dag ikki er førir fyrri at ganga á mæti.

Tað kann nevast, at í 1981 vórðu jattaðar til ráfiskagrunnin 72 milliónir kr. Á hesi figgjarløg, ið nú er galdandi, eru bert avsettar 60 milliónir kr.

Um ein tekur dýrtíðina við, so er hetta ein minking, ið svarar til meira enn 12 milliónir kr.

Avleiðingarnar av hesum politikki kenna vit í dag. Nevndin fyrri ráfiskagrunnin hevur gjørt landsstýrið vart við hesar trupulleikar og visir á 3 møguleikar fyrri fyrbils at sleppa burtur úr hesum.

- 1) brúka av tiltaksgrunninum
- 2) seta allar avreiðingarprisir niður
- 3) fáa eina eykajáttan

Eisini verður upplýst yvir fyrri landsstýrinum at av teimum 60 milliónunum, ið eru jattaðar á hesi figgjarløg, eru 40 milliónir brúktar teir fyrstu 4 mánaðirnar av hesum figgjarárinum.

Sum stóðan er í dag veit ongin, hvat ið landsstýrið fer at gera í hesum máli.

Men tað at ráfiskagrunnurin er komin í hesa støðu, er ikki so lógið. Tí tað hefur verið ferdur ein miðvisur politikkur fyrri at minka um stuðulin til grunnin.

Hetta sæst best, um ein sammetir stuðulin í % í mun til figgjarløgina 1979 og verandi figgjarløg.

Árið 1983 var eitt gott fiskiár, ja, so gott sum neyvan nakar veit um fyrr.

Eftir tí uppperð, sum kom frá Fiskivinnuráðnum, visti tað seg, at veiðuflothin (tá vóru allar greirar innan veiðuna tiknar við) hevði eitt lítið avlop.

Men hetta avlop varð ikki størri enn so, enn at tað svaraði ikki til tað, sum ráfiskagrunnurin hevði brúkt úr tiltaksgrunninum.

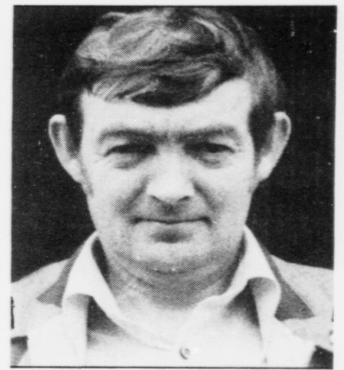
Altso pengar, ið vóru uppspáðir ígjøgnum fleiri ár, ár, ið ikki vóru so góð fiskiár sum 1983.

Tí kann ein finnst at, at landsstýrið á seinastu figgjarløg ikki jattaði eina krónu at leggja í aftur tiltaksgrunnin.

Javnaðarflokkurin hevði uppskot um í vár, at jattað 25 milliónir til eykagrunnin, men hetta var felt, sum øll góð uppskot, sum flokkurin hevur havt seinastu árin.

Løgmaður hoyrir heima í lættari fluguvekt

Sigur Vilhelm Johannesen, lögtingsmaður í hesum parti av umrøðuni av lögmanrøðuni

merking gera, uttan til tað, sum lögmaður segði um meg persónliga.

Løgmaður segði, at eg var ein politiskur lættvektari. Eftir stuttum sendi sjónvarpið frá olympiaduni. Har fingi vit at vita, hvussu hesir vektclassarnir eru skipaðir. Har er talan um tungvekt, miðalvekt, lættvekt, fluguvekt og um ta løttu fluguvektina. Nú tosar lögmaður ofta um at gera samanberingar. Tað kundu vit eisini gjørt í hesum førinum.

Tingmenn vita, at áðrenn Vilhelm Johannesen varð valdur til lögtingsmann, sat hann eitt stutt skifti sum landsstýrismaður. Útbyggingin av Klaksvíkar sjúkrahúsi, sum er ein aktuellur spurningur í dag, var eisini aktuellur tá. Hesin lættvektarin, sum lögmaður umrøddi í fyrradagin, fór einsamallur til Danmarkar at samráðast við táverandi innarríkisráðharran um útbyggingina og fekk 1. byggistig í gongd beinan vegin. Hetta byggistig ið er nú liðugt og talan er um eina bygging fyrri 60 mió. kr.

Í seinastu viku var lögmaður sjálvur annar í Danmark og samráddist um annað byggistig. Nú er bert talan um at byggja fyrri 10 mió. kr. Og hann var ikki hjá nøkrum vanligum ráðherra. Hann var hjá sjálvum forsætismálaráðharranum. Men hann kom kortini aftur sum av torvheiðum.

Eg trúgvi, harra formaður, at norðingar, sum annars ikki leggja nógv í, um Pauli Ellefsen kallar lögtingsmannin, sum teir hava valt, fyrri ein politiskan lættvektara, eru samdir við mæri í tí, at er Vilhelm Johannesen ein politiskur lættvektari, so hoyrir Pauli Ellefsen heima í tí vektclassanum, sum eitur løtt fluguvekt.

Framhald av síðu 6

visti seg sanniliga, at onnur enn tjóðveldisfólk høvdu nøkur orð upp á hjarta í loysingarmálinum.

Men loysing hjá 14. septemberbólkunum hevur víst seg at hava ein annan týdning enn loysing fyrri Tjóðveldisflokkinn.

Tí á hvørjum haldi hava vit gjørt rúm fyrri tí sosialistisku samfelagsskipanini sum karmur um einar frælsar Føroyar. At 14. septemberbólkurin hevur tikið sær hesi rættindi

hefur helst øst oddafiskarnar í flokkinum. Tí hava teir í ár, eitt valár, eftir sniðgongdum leiðum roynt at rænt hetta tiltak frá 14. septemberbólkunum. Tað ber jú ikki til at nakar dálkar loysingarpolitikkin við altjóða sosialismu.

Men tað fer at bera til. Tann, sum billar sær inn, at sólin fer at skina, í tí løtu nalvastrongurin verður kvettur millum Danmarkar og Føroya, fer skeivur. Tað koma dagar aftaná, og fólk, sum hevur ognad sær lýðveldi,

fer ikki at gódtaka eina samfelagsskipan, har tey flestu sita leinka til bekkirnar, meðan ein yvirstætt situr frammi í rong og ger sær dælt.

Tí heldur 14. septemberbólkurin sitt vanligu hald, men tíværi ikki í miðbýnum sum vant, orsakað av at Suðurstreymoyar Tjóðveldisfelag í góðari tíð hevur bilagt hetta pláss frá fútanum. Fundurin verður hildin á Doktaragrund friggjadagin 14. september kl. 17.

14. septemberbólkurin